

**MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI TA'LIM JARAYONIGA
AQLIY VA IJTIMOY TAYYORLASHDA TARBIYACHINING PEDAGOGIK
VOSITALARDAN FOYDALANISHI.**

Qarshiyeva Iroda Baxtiyarovna
Termiz iqtisodiyot va servis universiteti
“Pedagogika” kafedrası o‘qıtuvchisi
Termiz (O‘zbekiston)

E-mail: Qarshiyeva96@inbox.ru

Tel: 99 416 28 96

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni ta'lim jarayoniga aqliy va ijtimoiy tayyorlashda turli pedagogik vositalardan va har xil o'yin treninglardan foydalangan holda bolalarda maktabga, o'qishga nisbatan qiziqishlarini uyg'otish to'g'risida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: Pedagog, bola, o'yin, maktab, intellektual.

**ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИХ СРЕДСТВ ПРИ
ПСИХИЧЕСКОЙ И СОЦИАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ ДЕТЕЙ
ДОШКОЛЬНИКОВ К ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМУ ПРОЦЕССУ.**

Каршиева Ирода Бахтияровна
Термезский университет экономики и сервиса
Преподаватель кафедры «Педагогика»
Термез (Узбекистан)
Электронная почта: Karshiyeva96@inbox.ru
Телефон: 99 416 28 96

Аннотация: В данной статье говорится о возникновении у детей интереса к школе и учебе с использованием различных педагогических средств и различных игровых тренингов для психической и социальной подготовки дошкольников к учебному процессу.

Ключевые слова: Учитель, ребенок, игра, школа, интеллектуал.

**USE OF PEDAGOGICAL TOOLS IN THE MENTAL AND SOCIAL
PREPARATION OF PRE-SCHOOL CHILDREN FOR THE EDUCATIONAL
PROCESS.**

Qarshiyeva Iroda Baxtiyarovna
Termiz University of Economics and Service

Teacher of the "Pedagogy" department

Termiz (Uzbekistan)

E-mail: Qarshiyeva96@inbox.ru

Tel: 99 416 28 96

Abstract: This article talks about arousing children's interest in school and studying using various pedagogical tools and various game trainings for the mental and social preparation of preschool children for the educational process.

Key words: Teacher, child, game, school, intellectual.

Maktabgacha yoshdagi bolalarni ta'im jarayoniga aqliy va ijtimoiy tayyorlashda tarbiyachi-pedagoglarning o'rni judayam katta hisoblanadi. Psixologik-pedagogik adabiyotlarda maktab ta'limiga aqliy va ijtimoiy tayyorlashning ijtimoiy-psixologik imkoniyatlari shakllantirishning mohiyati, tuzilishi, mazmuni, shartlarini ko'rib chiqishga, tayyorlashda, ijtimoiy-psixologik imkoniyatlarida, tarbiyachining turli xil pedagogik vositalarining o'ziga xosliklari mavjud. Asosiy jihatlar quyidagilardan iborat:

- jismoniy va ruhiy salomatlik holati, organizmning morfologik yetuklik darajasi;
- kognitiv faollik va nutqning rivojlanish darajasi;
- muhimroq ijtimoiy mavqega ega bo'lish istagi;
- xulq-atvorning o'zboshimchaligini shakllantirish;
- kattalar va tengdoshlar bilan vaziyatdan tashqari muloqot.

Maktabga tayyor bola o'rganishni xohlaydi, chunki u allaqachon insoniyat jamiyatida ma'lum bir pozitsiyani egallashga muhtoj, ya'ni kattalar dunyosiga kirishni ochadigan pozitsiya (o'rganishning ijtimoiy motivi) va u uyda qondiraolmaydigan kognitiv ehtiyoj. Tayyorlikning ushbu komponenti bolaning dunyoqarashi, ma'lum bilimlar zaxirasiga ega ekanligini nazarda tutadi. Bolada tizimli va ajratilgan idrok, o'rganilayotgan materialga nazariy munosabat elementlari, fikrlashning umumlashtirilgan shakllari va asosiy mantiqiy operatsiyalar, semantic yodlash bo'lishi kerak. Biroq, ko'pincha, bolaning fikrlashi ob'ektlar, ularning o'rnini bosuvchilar bilan real harakatlarga asoslangan majoziy bo'lib qoladi. Intellektual tayyorgarlik, shuningdek, bolaning ta'lim faoliyati sohasidagi dastlabki ko'nikmalarini shakllantirishni, xususan, o'quv vazifasini ajratib ko'rsatish va uni faoliyatning mustaqil maqsadiga aylantirish qobiliyatini anglatadi. Tajribalar o'quv faoliyatini

muvaffaqiyatli o'zlashtirishning zaruriy sharti sifatida, harakatlarni o'zboshimchalik bilan tartibga solish asosida paydo bo'ladigan bolaning qobiliyatlarini hisobga oladilar:

- bolalarning o'z harakatlarini ongli ravishda harakat uslubini belgilaydigan qoidaga bo'ysundirish qobiliyati;
- berilgan talablar tizimiga e'tibor qaratish qobiliyati;
- ma'ruzachini diqqat bilan tinglash va og'zaki ravishda taklif qilingan vazifalarni to'g'ri bajarish qobiliyati;
- Vizual ravishda idrok etilgan naqsh bo'yicha talab qilinadigan vazifani mustaqil ravishda bajarish qobiliyati.

O'yinlar - treninglar

"Shamolda qamish"

Maqsad: talabalarning o'zaro ishonch tajribasini shakllantirish uchun sharoit yaratish.

Ko'rsatma: *"Bir-biringizga juda yaqin aylanada turing, siz daraxtlar siz va to'g'ri turishingiz kerak. Sizlardan kim shamol nafasi ostida egilgan "qamish" bo'lishni xohlaydi? Markazda turing, oyoqlaringizni bir-biriga qo'ying, tekis turing. Qolganlarning hammasi, qo'llaringizni ko'krak qafasi balandligida ko'taring. Bizning "qamish" sizning yo'nalishingizga tushganda, siz uni ushlab, ehtiyotkorlik bilan dastlabki holatiga qaytarishingiz kerak. Davrada turganlarning vazifasi – markazda turgan odam sizga xavfsizlik va ishonch hissini his qilishi uchun hamma narsani qilishdir.*

Ko'zgu:

Doira markazida o'zingizni qanday his qildingiz?

"Davraga ishona olasizmi?"

- Kimdan qo'rqding?

- Eng qiyini nima edi?

Siz birga yaxshi munosabatda bo'ldingizmi?

"Asalari va ilonlar"

Maqsad: jamoada harakatlarning uyg'unligini ishlab chiqish.

Materiallar: shimgich va qalam

Ko'rsatma: "Va endi keng dalada biz dasht ilonlari va yovvoyi asalarilarni ko'ramiz. Bir xil o'lchamdagi 2 ta jamoaga bo'ling. Bir jamoa ilonlar guruhi,

ikkinchisi esa asalarilar bo'ladi. Har bir jamoa shoh tanlaydi."Ikkala podshoh ham sinfdan chiqib, chaqirilguncha kutishadi.Keyin shohlar sinfda topishlari uchun 2 ta narsani yashiraman.Asalarilar shohi asalni topishi kerak – bu shimgichni va kaltakesakni toppish uchun ilonlar shohi – bu qalam. Asalarilar va ilonlar o'z shohlariga tovush chiqarish orqali yordam berishlari kerak: asalarilar shovqin-suron qilishlari kerak: zhzhzhzhzhzhzhzh, va ilonlar xirillashi: shhhhhhhhh. Sizning qirollaringiz qidirayotgan narsalarga qanchalik yaqin bo'lsa, sizning ovozingiz shunchalik baland bo'lishi kerak."Ikkala jamoa ham o'z joylarini egallaydi.Ular gapirishga haqli emaslar, faqat o'zlari chiqaradigan tovushlarni kamaytirish yoki ko'tarish orqali o'z shohiga yordam berishadi.

Ko'zgu: Asalarilar bir-biri bilan qanday munosabatda bo'lishadi?

Ilonlar bir-biri bilan qanday munosabatda bo'lgan?

Shoh sifatida o'zingizni qanday his qildingiz?Mavzularingizdan qoniqasizmi? Bugungi kunda bolalar, odatda, tayyorgarlik uchun barcha mumkin bo'lgan variantlarni chetlab, maktabga borishadi. Maktab ta'limiga psixologik tayyorlik - bu ma'lum o'quv sharoitida maktab o'quv dasturini o'zlashtirish uchun bolaning psixologik rivojlanishining zarur va etarli darajasi. Bolaning maktabga psixologik tayyorgarligi maktabgacha yoshdagi psixologik rivojlanishning eng muhim natijalaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

- 1.Maktabgacha tarbiya pedagogikasi. P. YUsupova. —T., «O'qituvchi». 1993.
- 2.Agapova I.Yu., Chexovskaya V.B. Bolalarni maktabga tayyorlash // Boshlang'ich maktab. - 2014. - No 3. - S. 19 - 20.
- 3.Azarova T.V., Bityanova M.R. Bolalarni maktabda moslashtirish bosqichida psixologning rivojlanish ishi // Psixologiya olami. - 2016. - No 1. - S. 147 - 170.
- 4.Artemova L. Ijtimoiyfaoliyatninishakllantirish // Maktabgachata'lim. - 2009. - No 4. - S. 39 - 41.
5. Shodiyeva, N. (2023). TA'LIM BILAN QAMRAB OLINMAGAN AHOLIGA SOG 'LOM FIKRLARNI YETKAZISHNING SAMARALI PSIXOLOGIK USULLARI. " Science Shine" International scientific journal, 1(2).